

PERÍECHEIN

Sloveso PERÍECHEIN najdeme u presokratiků hned několikrát, ale asi nejpozoruhodnější je zlomek A 16 z Hérakleita (jak jej máme dochován u Sexta). Jak už tomu u „zlomků“ bývá, je možno je interpretovat různými způsoby, a nutno říci, že různými způsoby byly interpretovány již ze strany současníků nebo i těch nejbližze mladších generací. Jaspers třeba dává zřejmou přednost důrazu na takoví PERÍECHON, které obklopuje, objímá – a podle Jasperse ještě i nese – nejen jednotlivé lidi, ale vůbec celý svět. Možností je ovšem víc; dáme-li důraz na Hérakleitem zmíněné „smyslové dráhy“, můžeme chápat „rozumnost“ jako opírající se o smyslové zkušenosti. Můžeme také soustředit svou pozornost na druhé lidi, na společnost, především na ty „moudré“, zejména na učitele – ti nás přece také obklopují, podpírají a dávají dobré rady, vedou nás a posléze učí i samostatnosti. Nesmíme se však od nich odloučit, musíme s nimi zůstat ve spojení – jinak i naše vlastní myšlení i jednání začne ochabovat – docela tak, jako uhlíky, jež odtáhneme z ohniště a tedy od ohně, začínají z červené přecházet v černou, tak jak pomalu hasnou a stydnou. Jde zkrátka o to, jak budeme rozumět onomu „celku“, na kterém jsme závislí a od kterého se nesmíme odlučovat ani vzdalovat. Já pochopitelně dávám přednost tomu prvnímu, a souhlasím s Jaspersem.

(Písek, 091207-1.)